Tabışkaktar / *Bilmeceler*

Tür-tür kiyis, türülbes kiyis.
(Cer)

Dür, dür keçe, dürülmez keçe.
(Yer)

Barza, barza uçı cok,
Kesse, kesse kanı cok.
(Cer)

Gitsen, gitsen sonu yok,
Kessen, kessen kanı yok.
(Yer)

Kara enem: "Cadak" deyt,
Ak enem: "Barak" deyt.
(Cer le Kar)

Kara anam: "Yatalım" diyor,
Ak anam: "Gidelim" diyor.
(Yer ve Kar)

Budı cerde, bajı teñeride.
(Tuu)

Ayağı yerde, başı gökte.
(Dağ)

Cer-teñeri büderde üç neme cok bolgon.
Karuuzı:
1. Teñeride bakana cok.
2. Suuda bışkı cok.
3. Kırda kur cok.

Yer, gök yaratıldığında üç şey yokmuş.
Cevabı:
1. Göğün direği yok.
2. Suyu karıştıracak sopa yok.
3. Dağda kuşak yok.

Ak uy örö bardı, kök uy tur kaldı.
(Bulut la teñeri)

Ak inek yukarı vardı, gök inek kalakaldı.
(Bulut ve gökyüzü)

Eki iriktiñ terezi teñ.
(Teñeri le cer)

İki koçun derisi bir.
(Gök ve yeryüzü)

Tübi cok, uçı da cok, kök talay.
(Teñeri)

Uçsuz bucaksız mavi deniz.
(Gökyüzü)

Tep-tegerik tegerik,
Tepşi bajı som altın.
(Teñeri le kün)

Yusyuvarlak yuvarlak,
Tepsi gibi som altın.
(Gökyüzüyle güneş)

Kırdıñ arı canınañ ört çıgat.
(Künniñ çıkkanı)

Kırın öte yanından yangın çıkıyor.
(Güneşin doğuşu)

Tün bolzo, közin cumat,
Tüş bolzo, közin açat.
(Kün)

Gece olunca gözünü kapar,
Gündüz olunca gözünü açar.
(Güneş)

Altın-sarı at baradat,
Ak-carıktı ol carıdat.
(Kün)

Altın sarısı at gidiyor,
Dünyayı o aydınlatıyor.
(Güneş)

Tuudañ tuuga altın uçuk,
Uçı-bajına onıñ cetpes.
(Künniñ çogı)

Dağdan dağa altın ip,
Onun başına, sonuna ulaşılmaz.
(Güneş ışığı)

Kır ajıra kızıl tülkü oylodı.
(Kün aşkanı)

Dağın ötesine kızıl tilki sıçradı.
(Güneşin batışı)

Kır ajıra kızıl ayak çaçıp iydim.
(Kün aşkanı)

Kırın ötesine kızıl tabak fırlattım.
(Güneşin batışı)

Birüzi "Tüş cakşı" deyt,
Birüzi "Tün cakşı" deyt.
(Kün le ay)

Birisi "Gündüz güzel" diyor,
Birisi "Gece güzel" diyor.
(Güneşle ay)

Tüşte men işteyin, tünde sen işte.
(Kün le ay)

Gündüz ben çalışayım, gece sen çalış.
(Güneşle ay)

Möñün at talayla mañtadı,
Budı onıñ suulanbadı.
(Ay la teñeri)

Gümüş at, denizin üstünde koştu,
Onun ayağı ıslanmadı.
(Ayla gökyüzü)

Ayıldıñ üstine altın kürek cadırı.
(Ay)

Evin üstünde altın kürek duruyor.
(Ay)

Muñ koy kabırgan Muñulday öbögön turu.
(Cıldıstar la ay)

Bin koyun otlatan ihtiyar Muñulday.
(Yıldızlarla ay)

Bir mınçaçak nemeçek
İraak cerde surkurayt.
(Cıldıs)

Bir küçücük şeycik,
Uzak yerde parlıyor.
(Yıldız)

Toşto buuday tögülüp kaltır.
(Cıldıstar)

Buza buğday dökülmüş.
(Yıldızlar)

Cigi cok torko, tizüzi cok cinci.
(Teñeri le cıldıstar)

Dikişsiz ipek, dizisiz inci.
(Gökyüzü ve yıldızlar)

Tünde tögülip kalgan aş cadat,
Erten tura körüp iyzeñ - eş neme cok.
(Cıldıstar)

Gece dökülmüş tahıl durur,
Gündüz bakarsan, hiçbir şey yok.
(Yıldızlar)

Tutsa-tudulbas, körzö-körünbes,
Sokso-sogulbas, kojoñçı uul.
(Salkın)

Tutsan tutulmaz, baksan görünmez,
Dövsen dövülmez, şarkıcı delikanlı.
(Rüzgâr)

Körünbeyt, tudulbayt,
Ce tabıjı ugulat,
(Salkın)

Görülmez, tutulmaz,
Fakat sesi duyulur.
(Rüzgâr)

Kaannañ-biydeñ elçi keldi,
Kamık albatı mürgüy berdi.
(Salkın la agaştar)

Kağandan, beyden elçi geldi,
Bütün halk dua etti.
(Rüzgâr ve ağaçlar)

Cerdeñ çıksa-teñerige ceder,
Teñerideñ tüşse-cerge kirer.
(Tuman)

Yerden çıksa, göğe ulaşır,
Gökten inse yere girer.
(Sis)

Tabır-tubır tabıştu,
Tayga ajıp, cede kondı.
(Cañmır)

Patır-patır sesli,
Dağ aşıp geldi.
(Yağmur)

Sende, mende, Selemer tuuda.
(Tınış la tuman)

Sende, bende, Selemer Dağı'nda.
(Nefes ve sis)

Kök bukam ogurat, köp kalıkka ugulat.
(Kükürt)

Gök boğam böğürüyor, bir çok halk duyuyor.
(Gök gürültüsü)

Altın tayagı calt etti,
Altay cer silkine berdi.
(Calkın la kükürt)

Altın bastonu parladı,
Altay yeri sallandı.
(Şimşek ve gök gürültüsü)

Üni caan kezer uul.
(Kükürt)

Sesi yüksek yiğit delikanlı.
(Gök gürültüsü)

Kara aygır kiştep kelt,
Ceeren bee celip kelt.
(Kara bulut, calkın)

Kara aygır kişneyip gelir,
Kızıl kısrak koşup gelir.
(Kara bulut, şimşek)

Teñerideñ tüş keldi,
Temir çilep sayıldı.
(Soloñı)

Gökten düşüp geldi,
Demir gibi saplandı.
(Gökkuşağı)

Moñoldoñ kelgen boro uçuk,
Kıdattañ kelgen kızıl uçuk.
(Soloñı)

Moğoldan gelen boz ip,
Çinden gelen kızıl ip.
(Gökkuşağı)

Kök bukanıñ müüzi
Kök teñerige tiyip turat.
(Iş)

Gök boğanın boynuzu
Mavi göğe değiyor.
(Duman)

Ayga-künge körünbes
Ak armakçı çöyildi.
(Teñeride kardıñ colı)

Aya güneşe görünmeyen,
Ak halat uzayıp gider.
(Karın gökteki yolu)

Uçkanda-unçukpayt,
Catkanda-unçukpayt,
Ölör tuşta kojoñdoyt.
(Kardıñ kayılganı)

Uçarken ses çıkarmaz,
Yatarken ses çıkarmaz,
Ölürken şarkı söyler.
(Karın erimesi)

Cadıp, cadıp alala, suu caar uulandı.
(Kar kayılganı)

Yatıp, yatıp durarak suya doğru yöneldi.
(Karın erimesi)

Arkada ak börüktü öbögön oturu.
(Karlu töñöş)

Ormanda ak börklü ihtiyar oturuyor.
(Karlı kütük)

Kölötközi cok kara bee.
(Oro)

Gölgesiz kara kısrak.
(Çukur)

Ak torko cogoldı, kök torko cayıldı.
(Kar kayılganı,
kök çıkkanı)

Ak ipek kayboldu, yeşil ipek yayıldı.
(Karın erimesi,
Otların çıkması)

Kolı cok, maltazı cok, koo-caraş kür tudat.
(Sook)

Eli yok, baltası yok, çok güzel köprü yapar.
(Soğuk)

Kolgo tudulbas, köskö körünbes.
(Key)

Elle tutulmaz, gözle görünmez.
(Hava)

Celip, celip baradala,
Cerge kirip, tabılbay kaldı.
(Cirgilcin)

Koşa koşa giderek,
Yere girip, bulunmaz oldu.
(Serap)

Kara buka celip keldi,
Kalık-condı ceñip çıktı.
(Tün)

Kara boğa koşarak geldi,
Halkı, milleti, yendi.
(Gece)

Sarı aygırdıñ sidigi
Ceti cılga cılıybadı.
(Örttiñ ordı)

Sarı aygırın sidiği
Yedi yıl kaybolmadı.
(Ateşin yeri)

Kızıl elik catkan cerdeñ ölöñ çıkpas.
(Örttiñ ordı)

Kızıl karacanın yattığı yerden ot çıkmaz.
(Ateşin yeri)

Körzöñ-körünbes, kıygırzañ ötkönip turar.
(Cañılga)

Baksan görünmez, bağırsan taklit eder.
(Yankı)

Sasta celber çaçtu baldar oturı.
(Sastıñ töñözöktöri)

Bataklıkta gür saçlı çocuklar oturuyor.
(Bataklığın tümsekleri)

Adamnıñ kara armakçızın türüp bolbodım.
(Col)

Babamın kara halatını düremedim.
(Yol)

Turzam teñerige cederim, Onıñ uçun turbay cadım. (Col)	*Kalkarsam göğe ulaşırım,* *Onun için kalkmıyorum.* *(Yol)*
Catsa-ölöñnöñ cabıs, Turguzıp iyze-teñerige ceder. (Col)	*Yatsa ottan alçak,* *Kalksa, göğe ulaşır.* *(Yol)*
Tömörtineñ tört sabarlu kuş keldi. (Cıldıñ tört öyi)	*Aşağıdan dört parmaklı kuş geldi.* *(Yılın dört mevsimi)*
Orçılañdı aylanıp, on eki sabarlu kuş keldi. (Cıl la aylar)	*Dünyayı dolaşarak on iki parmaklı kuş geldi.* *(Yıl ve aylar)*
Bıltır bargan kara tay, Bıcıl oyto cedip keldi. (Cıl cañırganı)	*Bıldır giden kara tay,* *Bu yıl dönüp geri geldi.* *(Yılın gelmesi)*
Bıltır bargan boro bee Bıcıl kelip, suu içti. (Cas kelgeni)	*Bıldır giden boz kısrak* *Bu yıl gelip su içti.* *(Baharın gelmesi)*
Tört baatır kürejet, Birüzi de ceñip bolboyt. (Kış, cas, cay, küs)	*Dört bahadır güreşiyor,* *Birisi de yenemiyor.* *(Kış, bahar, yaz, sonbahar)*
Birüzi: "Cılu kerek" diyt, Birüzi: "Sook kerek" diyt. (Cay la kış)	*Birisi "Ilık lazım" diyor,* *Birisi: "Soğuk lazım" diyor.* *(Yaz ve kış)*
Bir möş on eki budaktu, Budak sayın odus kuzuktu. (12 ay bir ay 30 kündü)	*Bir çam ağacı on iki dallı,* *Her dalı otuz kozalaklı.* *(12 ay bir ay 30 gün)*
Bir tıtta on eki budak, Kajı la budakta odus çoçogoy, Kajı la çoçogoy ceti emildü. (12 ay, ayda 30 kün, nedelede 7 kün)	*On iki dallı bir melez ağacı,* *Her dalı otuz kozalaklı,* *Her kozalağın yedi içi var.* *(12 ay, ayda 30 gün,* *haftada 7 gün)*
Tudup bolbos kara corgo. (Agın suu)	*Tutulamaz kara rahvan at.* *(Akarsu)*
Eki karındaş körüjet, Boy-boyına cuuktaşpayt. (Suunıñ eki caradı)	*İki kardeş bakışıyor,* *Birbirine yaklaşamıyor.* (Suyun iki kıyısı)
Birüzi: "Cügürelik" -diyt, Birüzi: "Cadalık" -diyt. (Suu la taş)	*Birisi: "Koşalım" diyor,* Birisi: "Yatalım" diyor. *(Su ve taş)*
Aksa-aksa - tügenbes, Catsa-catsa – çılabas. (Suu la taş)	Akar, akar, tükenmez, *Yatar, yatar yorulmaz.* *(Su ve taş)*
Sook tüşse – kada berer, Cılu kelze – aga berer. (Toş lo suu)	*Soğuk gelince, olduğu yerde kalır,* *Sıcak gelince, akıp gider.* *(Buz ve su)*
Birüzi ölzö – birüzi tiriler, Birüzi tirilze – birüzi ölör. (Toş lo suu)	*Biri ölünce, biri dirilir,* *Biri dirilince, biri ölür.* *(Buz ve su)*
Şıñırap barıp cadala,	*Şırıldayıp gider,*

Şil aldına cajınat. (Toş aldında suu)	*Cam altına saklanır.* *(Buz altındaki su)*
Suu keçire küskü cadırı. (Toş)	*Suda ayna duruyor.* *(Buz)*
Cap la cañı ton, Edeginde kara cırtıktu. (Suualgış)	*Yepyeni palto,* *Eteği kara yırtıklı.* *(Buzda açılmış delik)*
Talaybıla ol kelet, Carat orto cayılat. (Talayda tolku)	*Denizle o geliyor,* *Kıyı ortasına yayılıyor.* *(Denizde dalga)*
Suudañ çıksa ölö berer, Suuga kirze tındana berer. (Balık)	*Sudan çıkarsa ölür,* *Suya girse canlanır.* *(Balık)*
Turludañ kelgen malımnıñ Tört tamanında tuygak cok, Turgan boyında tük cok. (Balık)	*Yayladan gelen hayvanımın* *Ayaklarında toynak yok,* *Vücudunda tüy yok.* *(Balık)*
Kanadı bar da bolza, uçpay cat, Budı cokto bolzo, cedijip bolbozıñ. (Balık)	*Kanadı olsa da uçamaz,,* *Ayağı olmasa da yetişilmez.* *(Balık)*
Enezi – cer, adazı – kün. (Bitki)	*Anası toprak, babası güneş.* *(Bitki)*
Kök bukanıñ cüregi cüs boltır. (Kuzuk)	*Gök boğanın yüz yüreği varmış.* *(Çam kozalağı)*
Agaştıñ bajında Toguzon togus kat tondu Kök buka oturı. (Tobogo)	*Ağacın başında* *Doksan dokuz kat elbiseli* *Gök boğa oturuyor.* *(Kozalak)*
Kara kayırçaktı açala, Amtanduzın alıp cidim. (Tobogo, kuzuk, emil)	*Kara sandığı açarak,* *Tatlısını alıp yedim.* *(Kozalak, çam fıstığı ve içi)*
Badır-budur agaşka Baka kaydañ capşıngan. (Tıttıñ sañızı)	*Patır putur ağaca* *Kurbağa nasıl yapışmış.* *(Melez ağacının reçinesi)*
Kırda kem de çiy et çöyip koytır. (Kızılgat)	Kıra kim çiğ et salıp bırakmış. *(Kırmızı frenk üzümü)*
Kırdıñ arı canında kızıl et ilip koytır. (Kızılgat)	*Kırın öte yanına kızıl et asılmış.* *(Kırmızı frenk üzümü)*
Birüzi uçat, birüzi içet, birüzi özöt. (Caaş, cer, ölöñ)	*Birisi uçuyor, birisi içiyor, birisi büyüyor.* *(Yağış, toprak, ot)*
Kara kayırçak açıldı, kök torko çaçıldı. (Kök çıkkanı)	*Kara sandık açıldı, yeşil ipek yayıldı.* *(Yeşilliğin çıkması)*
Cas kelerde cajıl torko kebis cayıldı. (Kök)	*Bahar gelince yeşil ipek kilim yayıldı.* *(Yeşillik)*
Ölöñdö kızıl çımalılar cürü. (Koy ciilek)	*Ot üstünde kızıl karıncalar yürüyor.* *(Koyun çileği)*

Togus kat torko tondu Torloon sarı emegen. (Cerlik sogono)	*Dokuz kat ipek elbiseli,* *Sarı ihtiyar kadın Torloon.* *(Yabanî soğan)*
Meeste ak ödüktü ulustar. (Mañır)	*Yamaçta ak börklü insanlar oturuyor.* *(Yabanî sarımsak)*
Meeste – ak ödüktü uuldar, Arkada – kızıl ödüktü kıstar. (Mañır la köjnö)	*Yamaçta ak çizmeli delikanlılar,* *Ormanda kızıl çizmeli kızlar.* *(Yabanî sarımsakla ravent)*
Boyında tın cok, kijini çagıp iyet. (Çalkançak)	*Kendisi nefes almıyor, insanı sokuyor.* *(Isırgan otu)*
Kış ortozında gün ortozı cetti dep, Kandıy añ añdanat, katap oyto uyuktayt. (Ayu)	*Kış ortasında gece yarısı oldu diye,* *Hangi hayvan yuvarlanıyor, tekrar geri uyuyor.* *(Ayı)*
Cıbarlunı örö cırtık emegen kelip cat. (Caskı tülkü)	*Cıbarlu'dan yukarı yırtık ihtiyar kadın geliyor.* *(Bahar tilkisi)*
Çümdü caraş kuyruktu, Çüp-çüñkürek çıraylu. (Tülkü)	*Çok güzel kuyruklu,* *Güzel yüzlü.* *(Tilki)*
Adamnıñ kara aygırın tudup bolbodım. (Kara tülkü)	*Babamın kara aygırını tutamadım.* *(Kara tilki)*
Adamnıñ sarı bilüzin suu döön ıçkınıp iydim. (Kamdu)	*Babamın sarı bileğisini suya fırlattım.* *(kunduz)*
Keen tondu tömön bardı, Keden tondu örö bardı. (Kamdu la balık)	*Güzel paltolu aşağı indi,* *Keten paltolu yukarı çıktı.* *(Kunduzla balık)*
Cerdiñ aldında neme tüñtüldeyt. (Tarbagan)	*Yerin altında bir şey ses çıkarıyor.* *(Köstebek)*
Cerdiñ aldında cuulu tokpok cadırı. (Borsuk)	*Yerin altında yağlı tokmak yatıyor.* *(Porsuk)*
Cer kazaçı tüñzük uul, Eki közi sıkık uul. (Kakay)	*Yer kazan somurtkan delikanlı,* *İki gözü kısık delikanlı.* *(Domuz)*
Kırga çıksa, kıybadak, Tört tamanı, taybadak. (Tiyiñ)	*Kıra çıkınca iyi kavrar,* *Dört ayağı çeviktir.* *(Sincap)*
Celber çaçtu cetker uul. (Karakula)	*Dağınık saçlı korkunç delikanlı.* *(Aslan)*
Uzun agaştıñ uçı küyük. (Agastıñ kuyrugı)	*Uzun ağacın ucu yanık.* *(Kakımın kuyruğu)*
Ay udura -ak, kün udura -kök. (Agas)	*Aya karşı ak, güneşe karşı gök.* *(Kakım)*
Kış kelerde - kışka tüñey, Cay kelerde - cayga tüñey. (Koyon)	*Kış geldiğinde kışa benzer,* *Yaz geldiğinde yaza benzer.* *(Tavşan)*
Kalbak cetpes kanım bar, Edirek cetpes terem bar. (Koyon)	*Kaşığa sığmaz kanım var,* *Dirgene gelmez derim var.* *(Tavşan)*

Kara kiliñ tondu, Cer aldında örgölü. (Kara momon)	*Kara kadife paltolu,* *Yer altında saraylı.* *(Kara köstebek)*
Uçar kuş emezim, Ce tünde uçup cüredim. (Carganat)	*Uçan kuş değilim,* *Fakat gece uçarım.* *(Yarasa)*
Men emes bolzom, car cemiriler edi. (Carganat)	*Ben olmasam yar yıkılırdı.* *(Yarasa)*
Küs kelze, “Ezen bolzın” dejet, Cas kelze, “Cakşılar ba” dejet. (Ketkin kuştar)	*Güz gelince, “Hoşçakalın” derler,* *Bahar gelince, “Merhaba” derler.* *(Göçmen kuşlar)*
Küs olordı atkarar, cas olordı candırar. (Ketkin kuştar)	*Güz onları gönderir, bahar onları döndürür.* *(Göçmen kuşlar)*
Kolında cepsel cogınañ Caraş tura tudup alat. (Kuş uya tartkanı)	*Elinde alet olmadan* *Güzel ev yapar.* *(Kuşun yuva yapması)*
Agı - agastıy, Karazı - kiliñdiy, Bazıdı - kargaadıy. (Sañıskan)	*Akı kakım gibi,* *Karası kadife gibi,* *Yürüyüşü karga gibi.* *(Saksağan)*
Bıltır bargan sarı aygır, Bıcıl kelip kiştedi. (Teylegen)	*Bıldır giden sarı aygır,* *Bu yıl gelip kişnedi.* *(Çaylak)*
Uçup-uçup, uçaalak. (Talañ-keleñ)	*Uçup, uçup, uçacak.* *(Tarlakuşu)*
Kırda kızıl köstü uuldar oynoyt. (Kürtükter)	*Kırda kızıl gözlü delikanlılar oynuyor.* *(Yaban horozu)*
Közi - kök, köksi - kökpök. (Meçirtke)	*Gözü gök, göğsü dik.* *(Baykuş)*
Karañuy cerde kıs curtayt, İyne cokko ol köktönöt. (Adaru uyazında)	Karanlık yerde bir kız yaşar, *İğnesiz dikiş diker.* *(Yuvasındaki arı)*
Adamnıñ altın armakçızın, Ajıra altap bolbodım. (Cılan)	*Babamın altın halatını,* *Adımlayıp geçemedim.* *(Yılan)*
Kayada üstü kayış cadırı. (Cılan)	*Kayada yağlı kayış yatıyor.* *(Yılan)*
Altın bozogonı altap bolbodım. (Cılan)	*Altın eşiği adımlayamadım.* *(Yılan)*
Cerde cetker cadırı. (Cılan)	*Yerde korkunç yaratık yatıyor.* *(Yılan)*
Budı taltak, içi çarbak, Közi tozrak, oozı caybak, Kurgak cerge cürüp bolbos. (Baka)	*Ayağı çarpık, karnı geniş,* *Gözü iri, ağzı geniş,* *Kuru yerde yaşayamaz.* *(Kurbağa)*
Calañda cılañaş uul cürü. (Baka)	*Otlakta çıplak delikanlı yürüyor.* *(Kurbağa)*

Boyı kiçinek te bolzo, Caan kurttan korkıbayt. (Çımalı)	*Kendisi küçük de olsa,* *Büyük kurttan korkmaz.* *(Karınca)*
Arkada kazan kaynayt. (Çımalınıñ uyazı)	*Ormanda kazan kaynıyor.* *(Karıncanın yuvası)*
Bıdır tuunıñ aldında muñ albatı iştenet. (Çımalı)	*Bıdır Dağı'nın altında bin halk çalışıyor.* *(Karınca)*
Añ da emes, kuş ta emes, Tumçugı iynediy, uçsa – kıygırat, Oturza – tabıştanbayt, Onı öltürzeñ – kanıñ tögöriñ. (Tomonok)	*Hayvan da değil, kuş da değil,* *Burnu iğne gibi, uçunca bağırır,* *Oturunca ses çıkarmaz,* *Onu öldürürsen (kendi) kanını dökersin.* *(Sivrisinek)*
Aldımda meniñ – ayruuş – Kiynimde meniñ – calmuur – Töröön-tuugan kelgejin, Toyo-kana kündüleydim. (Uy)	*Benim önümde yaba,* *Benim arkamda süpürge (var),* *Hısım, akraba gelince,* *Doya doya ikramda bulunurum.* *(İnek)*
Ayrı agaşka kar cukpas. (Uydıñ müüzi)	*Dallı ağaçta kar durmaz.* *(İneğin boynuzu)*
İzüge küybes, sookko toñbos başpak. (Uydıñ tumçugı)	*Sıcakta yanmaz, soğukta donmaz mendil.* *(İneğin burnu)*
Eki kayırçak cañıs tülküürlü. (Uydıñ tumçugı, tili)	*İki sandık tek anahtarlı.* *(İneğin burnu, dili)*
Töjök aldı tört kurut, Törtülezi caş kurut. (Uydıñ emçekteri)	*Döşeğin altında dört peynir,* *Dördü de yaş peynir.* *(İneğin memeleri)*
Bastım, bastım tarak taptım, Taraktı kölgö saldım, Köldöñ köbük aldım, Köbükteñ altın aldım. (Uydı saayla südineñ kaymak alıp, sarcu ılgaganı)	*Yürüdüm yürüdüm tarak buldum,* *Tarağı göle attım,* *Gölden köpük aldım,* *Köpükten altın aldım)* *(İneği sağarak sütünden kaymak alıp, tereyağı yapmak)*
Teñeriniñ uulı temir sañıs çaynayt. (At suluk çaynaganı)	*Göğün oğlu demir sakız çiğniyor.* *(Atın dizgini kemirmesi)*
Suuga kirze –caan -, Suudañ çıksa – kiçinek. (Attıñ kuyrugı)	*Suya girse büyük,* *Sudan çıksa küçük.* *(Atın kuyruğu)*
Baskan cerine katap bazat. (Attıñ izi)	*Bastığı yere tekrar basıyor.* *(Atın izi)*
Altın kayırçak açıldı, ak torko cayıldı. (Mal törögöni)	*Altın sandık açıldı, ak ipek yayıldı.* *(Hayvanın yavrulaması)*
Kuday cayagan nemedeñ eküzünde cok. (Atta la añda öt cok)	*Tanrı'nın yarattığı şeyden ikisinde de yok.* *(Atta ve geyikte öd yok)*
Eki közi tostok, beli deze kertek, İçi onıñ çerbek, kuyrugı bolzo çoltık. (Töö)	*İki gözü patlak, beli oyuk,* *Onun karnı geniş, kuyruğuysa eğri.* *(Deve)*
Eki tayga, ortozı oro. (Tööniñ eki örköji)	*İki dağ, ortası çukur.* *(Devenin iki hörgücü)*

Sula berze – cibeyt, söök berze – çeldeyt. (İyt)	*Yulaf versen yemez, kemik versen kemirir.* *(İt)*
Oymokço kara nemeni kurgadıp bolbodım. (İyttiñ tumçugı)	*Yüksük kadar kara şeyi kurutamadım.* (İtin burnu)
Ayıldap kelgen ayılçım Eki közin cık cumdı. (Kiske)	*Misafir gelen konuğum* *İki gözünü kıstı.* *(Kedi)*
Kızıl bulgayrı ödüktü, Taybañ, taybañ bazıttu. (Kas)	*Kızıl deri ayakkabılı,* *Paytak paytak yürüyüşlü.* (Kaz)
Agın suunıñ üstile Eeçiy-deeçiy kemeler barat. (Suuguştar)	Ak*arsuyun üstünde* *Sıra sıra gemiler gidiyor.* *(Ördekler)*
Kayrakannañ tüşkendiy, kalıpka urgandıy. (Cımırtka)	*Gökten düşmüş gibi, kalıba konmuş gibi.* *(Yumurta)*
Toştı ootsoñ – aldı möñün, Möñündi ootson – aldı altın. (Cımırtkanıñ agı la sarızı)	Buzu ufalarsan, altı gümüş, Gümü*şü ufalarsan, altı altın.* *(Yumurtanın akı ve sarısı)*
Süürü tuu, süttü köl, caş terek, Camırık kulak. Cımjak bolzın dep, Talkan seedim, Biyik bolzın dep, Köböñ caydım. (Kabay, caş balanıñ töjögi)	*Sivri dağ, sütlü göl, yaş kavak,* *Küçük kulak. Yumuşak olsun diye.* *Kavut serptim. Yüksek olsun diye,* *Pamuk yaydım.* *(Beşik, çocuk yatağı)*
Bökön kayıñdı körörgö caraş, Bödnö ünin ugarga caraş. (Kabayda balanıñ üni)	*Eğik kayını görmek güzel,* *Güvercin sesini dinlemek güzel.* *(Beşikteki çocuğun sesi)*
Erten tura - tört buttu, Tüşte eki buttu, Eñirde üç buttu. (Balanıñ eñmektegeni, kijiniñ baskanı, tayaktu kargan kiji)	*Sabah dört ayaklı,* *Öğlen iki ayaklı,* *Akşam üç ayaklı.* *(Çocuğun emeklemesi,* *insanın yürümesi,* *bastonlu ihtiyar insan)*
Ak kazıktıñ bajında kara sañıskan oturı. (Kiji le onıñ bajı)	*Ak kazığın başında kara saksağan oturuyor.* *(İnsan ve başı)*
Tazılı cok kara agaş. (Çaç)	*Köksüz kara ağaç.* *(Saç)*
Catkan cerineñ ol çıkpayt, Ce telekeydi tekşi ayladat. (Mee)	*O yattığı yerden çıkmaz,* *Ama dünyayı dolanır.* *(Beyin)*
Taştıñ kırında kara tekeler. (Kabak)	*Taşın kırında kara tekeler.* *(Kaş)*
Boyım cetpegen cerge bolçok karam cetti. (Kös)	*Gidemediğim yere yuvarlak karam gitti.* *(Göz)*
Eki karındaş boy-boyın körüşpeyt. (Eki kös)	*İki kardeş birbiriyle görüşmüyor.* *(İki göz)*
Tögün le çınıñ ortozı - tört ölü. (Kulak la köstiñ ortozı)	*Yalanla gerçeğin arası dört parmak.* *(Kulakla gözün arası)*

Tutsa - tudamça, cayza- calañça. (Kös)	*Tutulunca bir tutam, yayılsa ova kadar.* *(Göz)*
Kolgo tutsa - tolbos, Cerge salza - batpas. (Kös körgöni)	*Elle tutulsa az,* *Yere konulsa sığmaz.* *(Gözün gördüğü)*
Oylok boro at, tuylak ceeren at. (Kös lö til)	*Cesur boz at, huysuz kızıl at.* *(Göz ve dil)*
Birüzi ermektenet, eküzi köröt, Eküzi ugat. (Oos, kös, kulak)	*Birisi konuşur, ikisi görür,* *İkisi duyar.* *(Ağız, göz, kulak)*
Üyde tizülü bıştak turu. (Tiş)	*Evde dizilmiş peynir duruyor.* *(Diş)*
Ayıl içi ak meşke. (Tiş)	*Evin içi ak mantar.* *(Diş)*
Kajagan içi tolo ulus: ermektenet, Ce onoñ çığıp bolboyt, (Tişter le til)	*Evin içi insan dolu: sohbet ediyorlar,* *Fakat oradan çıkamıyorlar.* *(Dişler ve dil)*
Ceeren adım cıraaladı, cüs kiji araladı. (Til li tişter)	*Kızıl atım koşturdu, yüz kişi sıkıştırdı.* *(Dil ve dişler)*
Cerdiñ cırıgı döön, caş örkö kire bert. (Til)	*Yerin yarığına doğru genç tarla faresi girdi.* *(Dil)*
Sastagı ülüş bozunu kurgadıp bolbodım. (Til)	*Sazlıktaki ıslak buzağıyı kurutamadım.* *(Dil)*
"Tiy" - dezem - tiybes, "Tiybe!" - dezem - tiyer. (Til)	*"Değ" desem değmez,* *"Değme!" desem değer.* (Dil)
Adam şidegen cançıgın Bu cajıma körbödim. (Kulak)	*Babamın diktiği torbayı,* *Bu yaşıma kadar görmedim.* *(Kulak)*
Boyımda barın boyım kör albay cadım. (Kulak)	*Kendimde var, göremiyorum.* *(Kulak)*
Kayaga karlagaş capşınıp kaltır. (Kulak)	*Kayaya kırlangıç yapışmış.* *(Kulak)*
- Telekeyde eñ cımjak ne? - Eneniñ kolı.	*- Dünyada en yumuşak şey ne?* *- Annenin kolu.*
Cañıs kün çıkkan sındarı tüñey emes, Beş karındaş. (Koldıñ sabarları)	*Aynı gün doğmuş boyları farklı,* *Beş kardeş.* *(Elin parmakları)*
On baatır - onçozı cañıs, Onçozı cañıs karındaş, İşteze de kojo işteer. (Eki koldıñ sabarları)	*On bahadır, hepsi yalnız,* *Hepsi bir kardeş,* *Çalışınca beraber çalışırlar.* *(İki elin parmakları)*
Beş emegen toş cüktenip barat. (Beş sabar la tırmaktar)	*Beş kadın buz yüklenmiş gidiyor.* *(Beş parmak ve tırnaklar)*
Beş uul kajızı la küskülü. (Beş sabar la tırmaktar)	*Beş delikanlının hepsinde ayna var.* *(Beş parmak ve tırnaklar)*

Enem şidegen cuurkanıñ cigin tiştep bolbodım. (Alakan)	*Anamın diktiği yorganın dikişini ısıramadım.* *(Aya)*
Arkadagı kayıñdar cañıs aay eelip kaltır. (Kijiniñ kabırgaları)	*Ormandaki kayınlar bir tarafa eğilmiş.* *(İnsanın kaburgaları)*
Üç kat turanıñ içinde cılañaş bala oturı. (Ödük içinde but)	*Üç kat evin içinde çıplak çocuk oturuyor.* *(Ayakkabı içindeki ayak)*
Eki baştu, eki cürektü, tört köstü, Altı buttu, bir kuyruktu. - Bu ne tap. Tappadıñ ba? Ol - attu kiji.	*İki başlı, iki kalpli, dört gözlü,* *Altı ayaklı, bir kuyruklu.* *- Bu ne bul.* *Bulamadın mı?* *O, atlı kişi.*
Buu da cok, kıncı da cok, Kijini deze külüp koyot. (Çındık sös)	*Bağı yok, prangası yok,* *İnsanı dahi bağlar.* *(Gerçek söz)*
- Tatu, tatu, ne tatu? - Uyku.	*- Tatlı, tatlı, ne tatlı?* *- Uyku.*
Tüşte cüredim, tünde ölödim. (Kijiniñ oygu la uyuktagan öyi)	*Gündüz yaşar, gece ölürüm.* *(İnsanın uyanık ve uykuda hâli)*
Caantayın menile kojo cüret, Cañıs la kuuçındaşpayt. (Kölötkö)	*Her zaman benimle birlikte yürür,* *Yalnızca konuşmaz.* *(Gölge)*
Bassam - bazat, turzam - turat, Tutsam - tudulbayt. (Kölötkö)	*Yürürsem yürür, durursam durur,* *Tutsam tutulmaz.* *(Gölge)*
- Açu, açu ne açu? - Ölüm.	*- Acı, acı ne acı?* *- Ölüm.*
Orınnıñ üstinde teertpek cadırı. (Kamnıñ tüñüri)	*Yatağın üstünde ekmek duruyor.* *(Kamın tefi)*
Teertpegen tudunup teñeri örö çıga berdi. (Kam)	*Ekmeğine tutunup göğe yukarı çıktı.* *(Kam)*
Albatı - con cuulıjıp turu, Altın belek alıjıp turu. (Kañzalaşkanı)	*Halk, millet toplanmış,* *Altın hediye alıp veriyorlar.* *(Karşılıklı pipo ikram etme)*
Capaştıñ ejiginde caraş kelin oturı. (Sırga)	*Barakanın önünde güzel gelin oturuyor.* *(Küpe)*
Beş tayganıñ möñküzi cañıs. (Cüstük)	*Beş dağın zirvesi bir.* *(Yüzük)*
Ajanganda - stoldıñ aldında, Uyuktaganda - orınnıñ aldında. (Ödük)	*Yemek yerken masanın altında,* *Uyurken yatağın altında.* *(Ayakkabı)*
Calbak öbögön cer calayt. (Ödüktiñ tamanı)	*Heybetli adam yer yalıyor.* *(Ayakkabı tabanı)*
İyneçe üytteñ maltaça sook kiret. (Tonnıñ cırtıgı)	*İğne kadar delikten balta kadar soğuk giriyor.* *(Elbise yırtığı)*
Üni caraş keen uul. (Komıs)	*Sesi güzel yakışıklı delikanlı.* *(Kopuz)*

Cadıp alıp, cüs kijiniñ budın sakıyt. (Ejiktiñ bozogozı)	*Yatarak yüz kişinin ayağını bekliyor.* *(Kapı eşiği)*
Eküzi turat, eküzi cadat, birüzi kojoñdoyt. (Ejiktiñ eki caagı, bozogozı, ejik)	*İkisi ayakta, ikisi yatıyor, biri şarkı söylüyor.* *(Kapının iki söğesi,* *eşik, kapı)*
Tarıy la Marıydıñ keberi tüñey. (Ejik le köznök)	*Tarıy ile Marıy'ın şekli benzer.* *(Kapı ve pencere)*
Bajınañ tutsa - emdik, Kuyrugınañ tutsa - coboş. (Ottu turun)	Başında*n tutulsa vahşî,* *Kuyruğundan tutulsa uysal.* *(Ateşli odun)*
Köçö bergen curtımda, Kara baştu koy artıp kaldı. (Turun)	*Göçtüğüm evde,* *Kara başlı koyun kaldı.* *(Yanan odun)*
Suuga salza - çoñbos, Otko salza - küybes. (Toş)	*Suya salsan batmaz,* *Ateşe atsan yanmaz.* (Buz)
Teñerige tepşi tuttım. (Iş)	*Göğe tepsi tuttum.* (Duman)
Teñerige tekpiş salıp cetpedim. (Iş)	*Göğe merdiven dayayıp ulaşamadım.* *(Duman)*
Kök bukanıñ müüzi teñerige tiyet. (Iş)	*Gök boğanın boynuzu göğe değiyor.* *(Duman)*
Kol do cok, but ta cok, kırga çıga beret. (Iş)	*El de yok, ayak da yok, kıra çıkıyor.* *(Duman)*
Töñniñ aldında koştu töö cadırı. (Çertülü agaş)	*Tepenin altında yüklü deve yatıyor.* *(Kesilmiş ağaç)*
Tömörtineñ kelgen tört uuldıñ sını tüñey. (Turanıñ toluktarı)	Aşağıd*an gelen dört delikanlının boyu aynı.* *(Evin köşeleri)*
Aylandıra - agaş, ortozı - tejik. (Köznök)	*Her tarafı ağaç, ortası delik.* *(Pencere)*
Segis kelinniñ sını teñ. (Segis kat kiyisle cazagan orın)	*Sekiz gelinin boyu denk.* *(Sekiz kat keçeden yapılmış yatak)*
Kaannıñ uulı kabagında meñdü. (Tarılgalu tere castık)	*Kağanın oğlu kaşında benli.* *(Düğmeli deri yastık)*
Tört buluñ, eki karındu, onço uluska kerektü. (Tarılgalu tere castık)	*Dört köşeli, iki karınlı, herkese gerekli.* *(Düğmeli deri yastık)*
Körzöm - tuudıy, ködürzem - köbölöktiy. (Köjögö)	*Baksam dağ gibi, kaldırsam kelebek gibi.* (*Perde)*
Catsa - koyonço, turza - tööçö. (Köjögö)	*Yatsa dağ gibi, kalksa deve gibi.* *(Perde)*
Cañıs kara töömgö ayak-kazan koştodım. (Ayaksalgış)	*Tek kara deveme kap kacak yükledim.* *(Raf)*
Suuda eki baka oturı. (Toskuurda eki cırakı)	*Suda iki kurbağa oturuyor.* *(Leğende iki güğüm)*

Moñgoldoñ kelgen boro bee Moyının sunup, suu içti. (Çorgo)	*Moğoldan gelen boz kısrak* *Boynunu uzatıp su içti.* *(Musluk)*
Attañ biyik, koydoñ cabıs. (Eer)	*Attan yüksek, koyundan alçak.* *(Eyer)*
Eki karındaş cüzin körüşpes. (Eerdiñ eki kajı)	*İki kardeş birbirinin yüzünü görmez.* *(Eyerin iki kaşı)*
Ergekteñ çiçke, erdeñ bökö. (Kijen)	*Parmaktan ince, erden yiğit.* *(Bukağı)*
Toşko bassa - taykılbas, Talkan berze - cibes, (Taka)	*Buza bassa kaymaz,* *Kavut versen yemez.* *(Tavuk)*
Sen mınayda bar, Men onoydo barayın, Ulaytı-Tulaytı bajına colıgak. (Kuuşkan)	*Sen buradan git,* *Ben oradan gideyim,* *Ulaytı-Tulaytı başında buluşalım.* *(Kuskun)*
Teñerideñ temir iyne tüjüp keldi. (Suluk)	*Gökten demir iğne düşüp geldi.* *(Gem)*
Tiji cok emegen kuzuk çerteyt. (Sokı)	*Dişsiz kadın çekirdek çitliyor.* *(Havan)*
İzüge küybes üç bolot, Sookko toñbos tört bolot. (Oçoktıñ buttarı la attıñ tuygaktarı)	*Sıcakta yanmaz üç çelik,* *Soğukta donmaz dört çelik.* *(Sacayağı ve atın toynakları)*
Üç uul bir börüktü. (Oçok)	*Üç delikanlı bir börklü.* *(Ocak)*
Eki kara uy calajıp cat. (Kazan la oçok)	*İki kara inek birbirini yalıyor.* *(Kazan ve ocak)*
Karatı-Mergen attañ cıgılgan, Kança kalık ebire cuulgan. (Oçoktoñ kazan çıgargan, ulus cuulgan)	*Karatı-Mergen attan indi,* *Bir çok insan etrafına toplandı.* *(Ocaktan kazan alındı,* *insanlar toplandı)*
Tört karındaş cañıs cabıntınıñ aldında. (Stoldıñ buttarı)	*Dört kardeş bir çatının altında.* *(Masanın ayakları)*
Tört uul bir börük kiygen. (Stoldıñ buttarı)	*Dört delikanlı bir börk giymiş.* *(Masanın ayakları)*
Tört kiji töö ködüret. (Stoldıñ buttarı)	*Dört kişi deveyi kaldırıyor.* *(Masanın ayakları)*
Kök bukamda moyın cok. (Kööş)	*Gök boğamda boyun yok.* *(Dökme kap)*
İçip-cip içegenine kire kondı. (Bıçak la kın)	*Yiyip, içip inine girdi.* *(Bıçak ve kın)*
Kuu çıçkan uyazına kirdi. (Bıçak la kın)	*Kuğu sıçan yuvasına girdi.* *(Bıçak ve kın)*
Muñ koy suuga bardı, Muñulday öbögön nekey bardı. (Köçö lö susku)	*Bin koyun nehre gitti,* *İhtiyar Muñulday peşlerinden gitti.* *(Çorba ve kepçe)*

Sarı emegen sarnap oturı. (Çöygön kaynayt)	*Sarı kadın türkü söylüyor.* *(Çaydanlığın kaynaması)*
Aldınañ meni ol cibes, Ce men cokko kursak bolbos. (Tus)	*Beni önceden yemez,* *Fakat ben olmadan yemek olmaz.* *(Tuz)*
Boyı suudañ bütken, Ce suuga kirerineñ korkor. (Tus)	*Kendisi sudan olmuş,* *Fakat suya girmekten korkuyor.* *(Tuz)*
Toş talaydıñ aldında ak talay. (Kaymaktıñ aldında süt)	*Buz denizinin altında ak deniz.* *(Kaymağın altındaki süt)*
Suyuk ta bolzo, suu emes, Ak ta bolzo, kar emes. (Süt)	*Sıvı olsa da su değil,* *Ak olsa da kar değil.* *(Süt)*
Suuga kirgende - kızıl, Suudañ çıkkanda - kara. (Kızu la sootkon temir)	*Suya girdiğinde kızıl,* *Sudan çıktığında kara.* *(Kızgın ve soğutulmuş demir)*
Bek agaştıñ bajına Sudur biçik biçidim. (Uyga tañma salganı)	*Sağlam ağacın başına* *Kutsal yazı yazdım.* *(İneğe damga vurma)*
Kojoñdop cat, kak agaştar cıgıl cat. (Kiree)	*Türkü söyleyince, kuru ağaçlar yıkılıyor.* *(Testere)*
Kargan öbögön kojoñdoyt, Buudayı coloy tögület. (Kireeniñ tabı)	*İhtiyar adam türkü söylüyor,* *Buğdayı yola dökülüyor.* *(Testere talaşı)*
Bararda - kuru, kelerde - boos. (Kiji odın kuçaktanıp ekelgeni)	*Giderken boş, gelirken gebe.* *(İnsanın odun kucaklayıp getirmesi)*
Mañdayında sööldü baatır uul. (Maska)	*Alnı siğilli bahadır delikanlı.* *(Çekiç)*
Badır-budur bu baatır, Bastıra boyı çırış baatır. (Egü)	*Patır putur bu bahadır* *Bütün vücudu kırışık bahadır.* *(Eğe)*
Arkada ayu çıkırayt. (Çalgı)	*Ormanda ayı böğürüyor.* *(Orak)*
Üç le tiştü ce ölöñdi baza köp lö ciyt. (Ayruuş)	*Üç dişli fakat çok ot yer.* *(Yaba)*
Üç karındaş cer çokıdı. (Ayruuş)	*Üç kardeş yeri gagaladı.* *(Yaba)*
Tuudañ cabıs, töödöñ biyik. (Obogo)	*Dağdan alçak, deveden yüksek.* *(Ot yığını)*
Muñ karındaş cañıs kurlu. (Snap)	*Bin kardeşin hepsi bir kuşaklı.* *(Demet)*
Kaan barıp, çerülerin aydap cat. (Arba kuurganı)	*Kağan gider, askerini sevkeder.* *(Arpa kavurmak)*

Taadam kaylap cat, Ak köbügi çaçılıp cat. (Teermen)	*Dedem destan söylüyor,* *Ak köpüğü saçılıyor.* *(Değirmen)*
Kök buka kepşenet köbügi tögület. (Teermen)	*Gök boğa geviş getiriyor, köpüğü dökülüyor.* *(Değirmen)*
Adamnıñ küsküzin ködürip bolbodım. (İdirgen)	*Babamın aynasını kaldıramadım.* *(Harman)*
Bajı agaş, içi kendir, budı taş. (Şüün)	*Başı ağaç, içi kendir, ayağı taş.* *(Ağ)*
Kır ajıra kayış kestim. (Kıra sürgeni)	*Kır boyunca kayış kestim.* *(Tarla sürmek)*
Temir tumçuktu teleñit uul. (Salda)	*Demir burunlu Telengit delikanlı.* *(Saban)*
Ak calañda kas oynodı, Kanadınañ tudup men oynodım. (Saldala kıra sürgeni)	*Ak tarlada kaz oynadı,* *Kanadından tutup ben oynadım.* *(Sabanla tarla sürmek)*
Barza, barza - arıbas, Talkan berze - cibes. (Çana)	*Gide, gide yorulmaz,* *Kavut versen yemez.* *(Kayak)*
Birüzi: “Kış cakşı” - diyt, Birüzi: “Cay cakşı” - diyt. (Çanak la arba)	*Birisi: “Kış iyi” diyor,* *Birisi: “Yaz iyi” diyor.* *(Kızakla arpa)*
Kesken, kesken - kanı cok, Cortkon, cortkon - colı cok. (Keme)	*Kessen, kessen kanı yok,* *Gitsen, gitsen yolu yok.* *(Gemi)*
Arı şuu, beri şuu, Baza bergen izi cok. (Keme)	*İleri hış, beri hış,* *Gittiği izi yok.* *(Gemi)*
Barzam, barzam - is artpayt, Kessem, kessem - takpay cok. (Keme le kayık)	*Gitsem, gitsem iz kalmıyor,* *Kessem, kessem, talaş yok.* *(Gemiyle kayık)*
Bargan, bargan kızıl böörök tapkan. (Meşke cuuganı)	*Gitmiş, gitmiş kızıl böbrek bulmuş.* *(Mantar toplamak)*
Agaştıñ tözinde kızıl börüktü kıstar oturat. (Meşkeler)	*Ağacın dibinde kızıl börklü kızlar oturur.* *(Mantarlar)*
Kanadı cok kara mürküt. (Kaptırga)	*Kanatsız kara kartal.* *(Fişeklik)*
Bir tudungança bojotpoyt. (Kapan)	*Bir tutsa bırakmaz.* *(Kapan)*
Biçik, biçik biçidim, Biy suuzın keçtim, Bir agaşka capşırdım. Bir de kuş bilbes, Cañıs la kan-kerede biler. (Altay börük köktögöni, oniñ çaçagı)	*Kitap, kitap yazdım,* *Biy nehrini geçtim,* *Bir ağaca yapıştırdım,* *Hiçbir kuş bilmez,* *Yalnızca kartal bilir.* *(Altay börkü dikmek,* *onun saçağı)*

Tuu-tuu barala, tiskin tartıp ekeldim. (Tük iirgeni)	*Dağ, dağ gezerek dizgin alıp getirdim.* *(Yün eğirmek)*
Kança la kire aylanzam, Ança la kire coonoydım. (İyikle tük iirgeni)	*Ne kadar dönersem,* *O kadar kalınlaşırım.* *(İğle yün eğirmek)*
Ayıl için cañıs neme carandırayt. (İyne)	*Evin içini tek bir şey güzelleştirir.* *(İğne)*
Kuyrugınañ tudala, ködürip bolbozıñ. (Türgek uçuk)	*Kuyruğundan tutarak kaldıramazsın.* *(Makaradaki ip)*
Ecelü-sıyındunıñ iyni cañıs. (Kayçınıñ eki caagı)	*Ablayla kardeşin omzu birdir.* *(Makasın iki tarafı)*
Mañdayı oyılbas baatır uul. (Oymok)	*Alnı oyulmaz bahadır delikanlı.* *(Yüksük)*
Til de cok, tiş te cok, Kolgo alza - kuuçınçı. (Biçik)	*Dili de, dişi de yok,* *Eline alırsan sohbetçi.* *(Kitap)*
Körörgö - köbük, ködürerge - uur. (Biçik)	*Bakarsan köpük, kaldırırsan ağır.* *(Kitap)*
Cer üstünde ne bar onçozı ol döön. (Gazet)	*Yerin üstünde ne varsa hepsi onda.* *(Gazete)*
Kara-çookır çaazın, Kolgo alzañ - kuuçınday berer. (Gazet)	*Kara benekli kağıdı,* *Eline alsan konuşmaya başlar.* *(Gazete)*
Ak calañla cügüret, Kara izin kazılat. (Karandaş la çaazın)	*Ak tarlada koşuyor,* *Kara izini kazıyor.* (*Kurşun kalem ve kağıt)*
Oroon - ulus cok, Gorodtor - turalar cok, Talay - suu cok. (Şkoldo üreneten karta)	*Ülkeler; insansız,* *Şehirler; evsiz,* *Denizler; susuz.* *(Okulda öğrenilen harita)*
- Suunı çaaraş elgekle ekeler bolor bo? - Bolor. - Kanayda? - Toñurala.	*- Su delik elekle getirilir mi?* *- Getirilir.* *- Nasıl?* *- Dondurarak.*
Adamnıñ atkan ogı Caş-Turaga cede bert. (Telefon)	*Babamın attığı ok* *Caş-Tura'ya ulaştı.* *(Telefon)*
Ceten metr ces kıldañ Cerdiñ üsti ugulat. (Telefon lo radio)	*Yetmiş metrelik bakır kıldan* *Yeryüzü duyuluyor.* *(Telefonla radyo)*
Tegerik kara temirdeñ Kiji üni uguldı. (Radio)	*Yuvarlak kara demirden* *İnsan sesi duyuldu.* *(Radyo)*
Keyde keen cırgal. (Radio ajıra bergen kojoñ)	*Havada muhteşem eğlence.* *(Radyoda çalınan türkü)*
Barzam, barzam, ol lo cerge tuştaydım. (Çastıñ strelkaları)	*Gider, gider aynı yere gelirim.* *(Saatin akrep ve yelkovanı)*

Ayıldagı ulustarın et çaynap azırayt. (Et toolor maşinka)	*Evdeki insanları et çiğneyip doyuruyor.* *(Et çekme makinası)*
İzü çaydı uurtanıp alzam, Üydelikke sootpozım. (Termos)	*Sıcak çayı yudumlarsam,* *Uzun süre soğutmam.* *(Termos)*
Tını cok temir bökö. (Traktor)	*Cansız demir pehlivan.* *(Traktör)*
Calañda kara buka bustap turu. (Traktor)	*Otlakta kara boğa böğürüyor.* *(Traktör)*
Kara aygır şookırayt, Kara cerdi añtarat. (Traktör)	*Kara aygır gürlüyor,* *Kara yeri ters düz ediyor.* *(Traktör)*
Altır-Bultır özöktö, Altan börü ulıdı. (Traktordıñ tabıjı)	*Altır-Bultır vadisinde altmış kurt uludu.* *(Traktörün sesi)*
Kamçı sokpos kara aygır. (Avtomaşina)	*Kamçı vurulmaz kara aygır.* *(Otomobil)*
Boyı cudrukça, bolujı kuçakça. (Elektiriçeskiy lampoçka)	*Kendisi yumruk kadar, yardımı kucak dolusu.* *(Elektrik lambası)*
Tün iştü, tüş uykulu. (Elektriçestvo)	*Gece işte, gündüz uykuda.* *(Elektrik)*
"Kır-kır" etti, kırdı aja berdi. (Vertolet)	*"Hır hır" etti, kırı aşıverdi.* *(Helikopter)*
Turgan izi bar, bargan izi cok. (Samolyet)	*Durduğu izi var, gittiği izi yok.* *(Uçak)*
Ay kanattu altın kuş Altaydı aylanat. (Samolyet)	*Ay kanatlı altın kuş Altay'ı dolaşıyor.* *(Uçak)*
Çörçök keptü kuş açat, içinde ulus oturat. (Samolyet)	*Masal kuşu gibi uçuyor, içinde insanlar oturuyor.* *(Uçak)*
Teñistiñ tübile temir balık cüret. (Suu aldında cürer keme)	*Denizin dibinde demir balık gezer.* *(Denizaltı)*
Boyı cüre berdi, süri artıp kaldı. (Fotocuruk)	*Kendisi gitti, sureti kaldı.* *(Fotoğraf)*
Arıktaydım, arıktaydım, Art-uçında söögim artıraydım. (Kalendar)	*Zayıflarım, zayıflarım,* *En sonunda kemiklerim kalır.* *(Takvim)*
Enedeñ çıkkanda - ettü-kandu, Erten-soñzundı aydıp beret, Eñ uçında çek arıp, Eş keregi cok artat. (Kalendar)	*Anadan doğduğunda etli, kanlıdır,* *Yarını, öbür günü söyler,* *En sonunda iyice zayıflayıp,* *Lüzumsuz bir şey olur kalır.* *(Takvim)*
Kara buka kaylap cat. (Temir peçke)	*Kara boğa destan söylüyor.* *(Demir soba)*
Özöginde ot küyet, Tumçugınañ suu agat. (Samovar)	*İçinde ateş yanar,* *Burnundan su akar.* *(Semaver)*

Kök eçki köbükle kuzat.
(Samın)

Gök keçi köpük kusuyor.
(Sabun)

Ayıldıñ içi ay carkındu.
(Küskü)

Evin içi ay ışığı.
(Ayna)

- Men onçozınañ caraş! - dep, maktap cüret.
(Küskü)

- Ben hepsinden güzelim! diye övünür.
(Ayna)

Bökön agaşka eki baka buunıp kaltır.
(Karamıs la könöktör)

Eğri ağaca iki kurbağa bağlanmış.
(Omuzlukla kovalar)

Men körgömdö - ötkönöt,
Men körbözöm - körünbeyt.
(Küsküde kijiniñ süri)

Ben baktığımda taklit eder,
Ben bakmazsam görünmez.
(Aynadaki insan şekli)

Boyı turada, çaçı tışkarı.
(Markop)

Kendisi evde, saçı dışarıda.
(Havuç)

Odus kat torko tondu, bir de topçı cok.
(Kapusta)

Otuz kat ipek paltosu var bir tek düğmesi yok.
(Havuç)

Karganak tonın suurdı,
Uçında kelip ıyladı.
(Sogono)

İhtiyar paltosunu çıkardı,
Sonunda gelip ağladı.
(Soğan)

Armakçıda cajıl bozu cadıp semiret.
(Karpuz)

Halatta yeşil buzağı yatıp semiriyor.
(Karpuz)

Azu tijim cok to bolzo,
Maala aştıñ karuulçıgı men.
(Ogorodto ilip koygon ton, börük)

Azı dişim olmasa da,
Bostandaki sebzenin koruyucusuyum.
(Korkuluk)